

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 24.7.2007
KOM(2007) 440 v konečném znění

SDĚLENÍ KOMISE RADĚ A EVROPSKÉMU PARLAMENTU

**Podpora afrického zemědělství
Návrh na spolupráci v rámci kontinentu a regionů
v oblasti rozvoje zemědělství v Africe**

Podpora afrického zemědělství

Návrh na spolupráci v rámci kontinentu a regionů v oblasti rozvoje zemědělství v Africe

1. ÚVOD

Tento dokument navrhuje zásady a hlavní oblasti spolupráce EU a Africké unie (AU) v rámci kontinentu a regionů v oblasti rozvoje zemědělství v Africe. Spolupráce na této úrovni by měla doplnit a stimulovat rozvoj zemědělství na národní úrovni, kde bude spolupráce i nadále nejintenzivnější. Jejím základem jsou orientace politiky vytyčené v „evropském konsensu“¹ a ve Strategii EU pro Afriku². V obou dokumentech se opakovaně uvádí, že zemědělství a rozvoj venkova mají rozhodující význam pro snižování chudoby a podporu růstu. Jak Komise naznačila, při podpoře růstu se spolupráce zaměří na udržitelné zintenzívnění výroby, konkurenceschopnost na regionálních a mezinárodních trzích a na řízení rizik. Rozvoji zemědělství v Africe by mělo napomáhat využívání technologického rozvoje a podpora zemědělského výzkumu a jeho rozšiřování.

Spolupráce by měla být úzce orientována na zemědělský program Afriky a jejím cílem je stimulovat pokrok při plnění rozvojových cílů tisíciletí. Obecný zemědělský růst má přímý význam pro splnění prvního rozvojového cíle tisíciletí (odstranění extrémní chudoby a hladu) a bude významným faktorem pokroku při plnění sedmého cíle (zajištění udržitelného stavu životního prostředí).

Zemědělství³ je i nadále základem hospodářství většiny chudých států Afriky, představuje zhruba třetinu afrického HNP a v tomto odvětví pracuje většina obyvatel. Většina zemědělské produkce pochází od drobných zemědělců, mezi kterými hrají výjimečně důležitou roli ženy⁴. Zemědělská výroba, distribuce a prodej má přímý dopad za zajištění potravin a nutriční stav členů rodiny. Navíc má vysoký multiplikační účinek na růst zemědělství. Vyšší příjmy ze zemědělství mají také dopad na udržitelnost a dostupnost sociálních služeb na venkově. Využívání přírodních zdrojů zemědělci je zásadní pro udržitelný stav ekosystémů a biologické rozmanitosti.

Zemědělství se odvíjí převážně v soukromém sektoru, bude však vyžadovat i výrazné zapojení veřejného sektoru. Zaprvé je velmi častým jevem selhání trhu, což má negativní dopad na sociálně slabé skupiny obyvatel a obyvatele žijící v okrajových regionech. Zadruhé existují vnější faktory životního prostředí, které k zajištění udržitelného stavu vyžadují veřejnou regulaci a intervenci. Zatřetí zemědělství funguje mnohem lépe, je-li v zemi účinná veřejná správa.

Oblasti spolupráce uvedené v tomto dokumentu představují dlouhodobý rámec pomoci. Pokud jde o zeměpisnou polohu, zaměří se na oblast subsaharské Afriky, kde jsou problémy v zemědělství nejnaléhavější. Z hlediska sladění spolupráce s iniciativami AU hraje svou roli i její kontinentální rozměr, takže některé její oblasti⁵ se budou týkat celé Afriky.

¹ (2006/C46/01)

² KOM(2005) 489.

³ Zahnuje pěstování plodin, chov hospodářských zvířat, rybolov a lesní hospodářství.

⁴ Ženy vyrábějí zhruba 80 % všech potravin v Africe.

⁵ Kontrola nákazy hospodářských zvířat, výzkum a sanitární a rostlinolékařská opatření.

2. PERSPEKTIVY ROZVOJE ZEMĚDĚLSTVÍ V AFRICE

2.1. Současné problémy

Zemědělství nabývá v ekonomice Afriky znovu na významu a v posledních letech zaznamenalo výrazný růst: 2,7 % v roce 2002, 3,0 % v roce 2003 a 5,3 % v roce 2004. Přispěl k tomu příznivý vývoj cen celé řady produktů; dalším faktorem růstu byly zlepšené podmínky⁶ výroby. K udržitelnému snížení chudoby je však třeba zemědělský růst dále zrychlovat, zejména v nízkopříjmových oblastech na venkově, kde je zemědělství pravděpodobně i nadále hlavní hnací silou hospodářského růstu a vytváření pracovních míst.

Současné problémy zemědělské produkce a růstu v Africe nejsou ojedinělé a vzájemně spolu souvisí. K jejich řešení bylo vytyčeno šest prioritních oblastí spolupráce⁷ s těmito úkoly:

- i) vypracovat integrovanou a široce zaměřenou vizi rozvoje zemědělství a jejího postavení v rámci udržitelného hospodářského růstu a zmírňování chudoby a začlenění této vize do soudržného rozvoje politik, strategií a rozpočtů;
- ii) novým stanovením úkolů a interakcí státu, soukromého sektoru a občanské společnosti a posílením možnosti různých společností podílet se na formování a provádění politiky posílit řízení zemědělského sektoru;
- iii) zvýšením uplatňováním známých technologických a manažerských inovací, rozšiřováním výzkumu a zefektivněním využití jeho výsledků v zemědělství zlepšit udržitelnou produktivitu venkova a zvýšit nutriční hodnotu zemědělské produkce;
- iv) zvýšením fyzické dostupnosti a využíváním zvláštních příležitostí (menšinové trhy)⁸, výrobků a struktur trhů vedoucích ke zvyšování výrobních cen a podporou obchodu, včetně zlepšení sanitárních a rostlinolékařských opatření, vstupovat na lukrativní trhy;
- v) zřídit účinnější režimy hospodaření s přírodními zdroji a zajistit pozitivní hospodářský přínos pro jejich udržitelné využívání a
- vi) snížit rizika a zranitelnost zemědělství, pokud jde o škůdce, nákazy, cenové výkyvy, tržní nestabilitu, změny klimatu a nepříznivé povětrnostní podmínky.

2.2. Zemědělský program Afriky

Africká unie a Nové partnerství pro africký rozvoj (NEPAD) zahájily na podporu rozvoje zemědělství Souhrnný program rozvoje zemědělství v Africe (CAADP) a hlavy států odsouhlasily výrazné zvýšení podílu národních rozpočtů vyčleněných na rozvoj zemědělství a venkova⁹. Navíc se objevila nová globální vize AU o zemědělství s uvedením cílů, kterých má být dosaženo do roku 2015.

Iniciativa CAADP se týká celého kontinentu, vychází však z národních a regionálních plánů pro rozvoj zemědělství. Obsahuje soubor klíčových zásad a cílů, jak i) řídit strategie a investiční programy zemí, ii) umožnit vzájemné využívání znalostí a zkušeností a iii) podpořit větší propojení a sladění úsilí o rozvoj. Program CAADP nabízí rozvojovým partnerům výjimečnou příležitost pro pokrok v rámci Pařížské deklarace.

⁶ Včetně nastolení míru v některých zemích.

⁷ Podrobnější popis těchto šesti oblastí je v pracovním dokumentu útvarů Komise.

⁸ Dochází k rozvoji trhů s biopalivy, fair trade produkty a organickými produkty.

⁹ V „Maputském prohlášení“ z července 2003, ve kterém se země zavázaly do roku 2008/2009 vyčlenit nejméně 10 % národních rozpočtů na rozvoj zemědělství a venkova.

Tento program rozvíjí čtyři tematické pilíře, které slouží jako rámce politiky pro národní a regionální programy. Programy CAADP na národní a regionální úrovni budou mít zvláštní podobu jednání u kulatého stolu, jenž vyústí v „pakt CAADP“ na úrovni zemí a regionů, který bude zahrnovat reformy a řízení veřejných a soukromých investic a intervencí.

Na prosincovém summitu AU v roce 2006¹⁰ zazněla výzva po určité selektivitě při plnění závazků CAADP na základě zjištění, že omezené zdroje a kapacity orgánů vyžadují priority vedoucí k rychlým výsledkům, pokud jde o zajištění potravin a výživy.

3. SPOLUPRÁCE EU A AU V OBLASTI ROZVOJE ZEMĚDĚLSTVÍ

3.1. Cíle a zásady

Následující návrhy spolupráce EU a AU jsou zaměřeny na kontinentální a regionální úroveň a jsou stanoveny s cílem vytvořit lepší prostředí pro rozvoj zemědělství na tomto kontinentu. Spolupráce bude vycházet z těchto zásad:

- *závazek plnění rozvojových cílů tisíciletí* se zřetelem na první a sedmý cíl;
- *orientace na africké priority* vycházející z postupů, zásad a cílů CAADP;
- *harmonizace pomoci od dárců* na základě zásad Pařížské deklarace;
- *provázanost s dalšími partnerstvími a facilitami AU a EU*, jež doplňují iniciativy EU přímo či nepřímo podporující rozvoj venkova v Africe a využívají stávající africko-evropská partnerství;
- *využití zkušeností a osvědčených postupů EU* získaných na základě téměř 50leté zkušenosti EU v oblasti zemědělské politiky;
- *uplatnění subsidiarity* s tím, že budou podporovány pouze takové funkce regionů a kontinentu, jež představují přínos pro intervence na národní úrovni;
- *soudržnost* mezi rozvojovou politikou EU a politikami zemědělství, rybolovu, obchodu a spotřebitelské a energetické politiky.

V souladu s požadavky CAADP se spolupráce zaměří na budování kapacit a posílení orgánů v regionech a na kontinentu.

Spolupráce posílí strategičtější a účinnou roli států v zemědělství na základě názoru, že stát by měl primárně: provádět účinnou politiku, vytvořit regulativní rámec a vytvořit vhodné prostředí; intervenovat v situaci selhání trhu; zajišťovat služby veřejného charakteru; vytvářet bezpečnostní síť a být restriktivní při poskytování dotací.

¹⁰ Summit o zajištění potravin pro Afriku, Abuja, prosinec 2006. Na summitu byla stanovena řada strategických komodit, jejichž obchod a marketing v Africe bude posílen.

3.2. Prioritní oblasti spolupráce

Spolupráce EU a Afriky úroveň rozvoje zemědělství se zaměří na sedm oblastí, jejichž základem jsou hlavní úkoly zemědělství v Africe a africké priority uvedené v programu CAADP.

3.2.1. Zemědělství ve strategiích rozvoje

Tato oblast se zaměří na potřeby rozvoje zemědělství, který by měl být nedílnou a strategickou částí programu rozvoje na úrovni zemí, regionů a kontinentu a který považuje zemědělství za klíčové odvětví pro hospodářský růst a snížení chudoby.

Spolupráce na úrovni regionů a kontinentu se zaměří na:

- analýzu a budování kapacit z pohledu souvislostí mezi výkonností zemědělství a makroekonomickými politikami, vnějšími otřesy, změnami klimatu, desertifikací a biologickou rozmanitostí;
- vyhodnocení zkušeností z rozvoje národní politiky a jejich dopad na zemědělství a hospodářství venkova;
- budování kapacit a posílení orgánů při tvorbě věcně správné a na výsledcích založené politiky, soudržnosti politiky a ochrany zájmů;
- koordinaci a spolupráci napříč odvětvími;
- podporu ustavení fóra zemědělců, které by spojovalo národní a regionální zemědělské organizace z celého kontinentu a posílení jejich úlohy při plnění CAADP;
- posílení analytické a monitorovací funkce při porovnávání shod a rozdílů cest rozvoje zemědělství v jednotlivých zemích z hlediska hospodářských, sociálních a ekologických dopadů.

Hlavními partnery zůstávají Komise AU, NEPAD a regionální hospodářská společenství (REC) a spolupráce se zaměří na podporu jejich analytické a monitorovací funkce, vzájemné využívání znalostí a zkušeností, ochranu zájmů a na jejich roli při budování kapacit národních organizací. Další skupinu partnerů budou tvořit regionální zemědělské organizace. Předpokládá se rovněž zapojení mezinárodních organizací. Spolupráce s Komisí AU by mohla zahrnovat i partnerská ujednání s Evropskou komisí (twinning), do kterých by byla zapojena příslušná GŘ (např. AGRI, FISH, SANCO, TRADE, ENV, RTD, JRC a REGIO). Na ochraně zájmů zemědělců se bude podílet také Středisko pro rozvoj zemědělství (CTA)¹¹. Bude podporovat výměnu zkušeností a posílení organizací zemědělců a jejich propojení s CAADP.

3.2.2. Správa odvětví

Tato oblast spolupráce bude podporovat budování kapacit na úrovni regionů a kontinentu s cílem zlepšit řízení odvětví zemědělství na národní úrovni. Očekává se, že zlepšení správy přispěje k hladkému přechodu od zemědělství v rukou drobných zemědělců ke komerčně životaschopnému a udržitelnému zemědělství provozovanému rodinami.

¹¹ Středisko pro rozvoj zemědělství je společné středisko EU a AKT zřízené podle dohody z Cotonou.

Spolupráce v oblasti správy bude zahrnovat:

- sladění politiky na úrovni regionů a kontinentu a usnadnění propojení regionální a národní zemědělské politiky;
- monitorování závazků politiky a řízení vzájemné výměny zkušeností;
- vypracování pokynů ke klíčovým aspektům správy na úrovni regionů i kontinentu, např. k pozemkové politice, využívání půdy a udržitelnému zemědělství;
- budování kapacit a zmocnění pro účast ve správě odvětví;
- podpora partnerství veřejného a soukromého sektoru a kooperace podniků;
- posílení zastoupení výrobců a profesních organizací na úrovni regionů a kontinentu se schopností účinně hájit zájmy svých členů a lobovat za ně a
- srovnávací analýzu a využití zkušeností z procesu liberalizace a privatizace v zemědělství, veřejně soukromých vztahů a výkonnosti správy.

Plánuje se spolupráce s Komisí AU při posilování její politické role a role prostředníka v rozvoji, koordinaci a harmonizaci politiky; S NEPAD a REC při budování kapacit, monitorování, analýze politiky a vzájemné výměně zkušeností a se soukromými organizacemi v regionech a na kontinentu zastupujícími výrobce a profesní organizace při budování kapacit, hájení zájmů, vyjednávání a poskytování služeb. Středisko pro rozvoj zemědělství se bude podílet na posledně jmenovaných činnostech a na zvyšování informovanosti na základě získaných zkušeností. V rámci budování kapacit pro řízení¹² je možné rovněž využít zkušenosti EU získané na základě jejich výměny v rámci Evropské komise, členských států a organizací v soukromém sektoru v Evropské unii.

3.2.3. *Výzkum, znalostní systémy a rozšiřování znalostí*

Cílem této oblasti spolupráce je zvýšit dopad zemědělského výzkumu a znalostních systémů na produktivitu venkova, snížení chudoby, zajištění potravin a udržitelné hospodaření s přírodními zdroji při současném respektování důsledků změn klimatu. Důraz bude kladen na přístupy k výzkumu zohledňující více aspektů, na systémy udržitelné zemědělské produkce a na výzkum s pozitivním dopadem na chudé obyvatelstvo na venkově.

Spolupráce na úrovni regionů a kontinentu zahrnuje:

- posílení spolupráce ve výzkumu mezi zeměmi s cílem snížit roztržičnost a vytvořit součinnost;
- vypracování výzkumných strategií na úrovni regionů a kontinentu;
- spolufinancování prioritního výzkumu s nadnárodní působností;
- budování kapacit s ohledem na nové formy a cesty poradenství, odborného vzdělávání a výchovy v zemědělství a posílení vztahů mezi výzkumnými systémy, poradenskou službou a zemědělci;
- vytváření a/nebo posilování platformy informačních sítí, dosažitelnosti a výměny znalostí¹³ a

¹² GŘ AGRI může pomoci při výměně osvědčených postupů, poskytnout kontakty na zemědělské organizace a informace o standardech a výzkumu.

¹³ Včetně výměny mezi jednotlivými zemědělci.

- podporu koordinace národních zemědělských výzkumných systémů (NARS) a regionálních a mezinárodních zkušeností a programů.

Spolupráce v této oblasti zohlední zkušenosti z dlouhodobé výzkumné spolupráce mezi EU a Afrikou¹⁴ a pokyny k urychlení spolupráce mezi evropskými partnery¹⁵. Bude vycházet ze 4. pilíře CAADP a bude přizpůsobena zásadám FAAP. Hlavními partnery budou Fórum pro africký zemědělský výzkum (FARA) a přidružené subregionální výzkumné organizace (SRO), Celosvětové fórum pro zemědělský výzkum a vývoj (GFAR) a Evropské fórum pro zemědělský výzkum a vývoj (EFARD) se svými operativními sítěmi¹⁶, systém CGIAR, další mezinárodní organizace a výzkumná partnerství, včetně společného výzkumného střediska (JRC). Středisko pro rozvoj zemědělství pomůže posílit platformy sítí.

3.2.4. Podpora obchodu s důrazem na zajištění a zlepšování kvality

Cílem této oblasti spolupráce bude zajistit, aby byla Afrika prostřednictvím svých trhů schopna přispět ke snížení chudoby a zaměřit se na regionální trhy se zemědělskými produkty. Jednání v rámci dohod o hospodářském partnerství a rozvojové agendy z Dohá, která v současné době probíhají, by měla podpořit obchodování se zemědělskými produkty v afrických zemích, což vyžaduje přiměřenou odezvu na straně nabídky. Navrhovaná spolupráce zahrnuje posílení schopnosti ovlivnit, stanovit a dodržovat důležité výrobní a obchodní normy, které umožní přístup (nebo další přístup) na lukrativní trhy se zemědělskými produkty a zajistí bezpečnost produktů pro spotřebitele.

Podpora bude vycházet zejména z dohod o hospodářském partnerství a bude zahrnovat:

- regionální strategie a budování kapacit s cílem odstranit strukturální nedostatky vstupních a výstupních zemědělských trhů;
- budování kapacit pro kontrolu obchodní politiky, včetně monitorování provádění a podávání zpráv a prosazování politiky usnadňování obchodu;
- budování regionálních trhů a podporu obchodu v rámci regionů, zejména trhů s potravinami;
- vytvoření právního a regulativního rámce pro harmonizaci, standardizaci a kontrolu; přijetí společných regionálních klasifikačních systémů a norem a jejich sladění s mezinárodními;
- posílení referenčních laboratoří, vytváření sítí s národními středisky a budování kapacit pro další zařízení a instituce podílející se na testování a kontrole předpisů;
- podporu regionálních kapacit s cílem zlepšit znalost a dodržování důležitých norem, včetně normy o nejvyšší přípustné hodnotě reziduí;
- podporu systémů certifikace pro udržitelnou a společensky přijatelnou produkci a
- budování kapacit pro aktivní účast na regionálních a mezinárodních diskusích a jednáních o normách (bezpečnost potravin, obchod se zemědělskými produkty) a jiné formy podpory obchodu.

¹⁴ Pomocí vědeckých nástrojů (např. INCO: mezinárodní spolupráce v oblasti výzkumu a vývoje, výzkumný rámcový program) i nástrojů rozvojové politiky.

¹⁵ Vypracované Evropskou iniciativou pro zemědělský výzkum a vývoj (EIARD).

¹⁶ ECART-EEIG a NATURA.

Hlavními partnery budou specializované agentury AUC (zejména IBAR a IAPSC), mezinárodní normativní instituce, certifikační organizace, výzkumná střediska, REC, regionální sdružení zemědělců a vývozců, referenční laboratoře a příslušné agentury OSN. Středisko pro rozvoj zemědělství se bude podílet na zlepšení znalostí o sanitárních a rostlinolékařských opatřeních.

3.2.5. *Hospodaření s přírodními zdroji: půda, rybolov, lesy*

V rámci této spolupráce bude podporováno zlepšení režimů správy a hospodaření s přírodními zdroji půdy, ryb a lesů s cílem zkombinovat udržitelný stav životního prostředí a biologickou rozmanitost s výhodným využíváním těchto zdrojů a se snížením chudoby.

Pro spolupráci v této oblasti jsou relevantní tyto aspekty na úrovni regionů a kontinentu:

- koordinace a harmonizace politiky, zejména pokud jde o přeshraniční zdroje;
- vypracování a podpora mechanismů koordinace a spolupráce týkající se přeshraničních zdrojů v rámci stávajících regionálních rámců;
- sestavení pokynů o pozemkové politice a využívání zdrojů na úrovni regionů a kontinentu, které by spojovaly hospodářský, právní, sociální a ekologický rozměr;
- podpora politického prostředí, které usnadňuje přenesení odpovědnosti, pokud jde o využívání přírodních zdrojů;
- výměna zkušeností a poznatků o účinnosti režimů hospodaření s těmito zdroji;
- monitorování a kontrola stavu přírodních zdrojů (a tlaku, kterému jsou vystaveny) a dopadu změn klimatu na zemědělské a přírodní zdroje a
- podpora spolupráce v boji proti nelegálnímu využívání přírodních zdrojů (včetně rybolovu a lesnictví) a obchodu s nelegálními produkty¹⁷.

V rámci této oblasti bude hlavní pozornost věnována politice, správě a opatřením v oblasti hospodaření a udržitelného využívání přírodních zdrojů. Pokud jde o pozemkovou politiku a hospodaření s půdou a vodními zdroji, bude podpora koordinována s prvním pilířem CAADP a příslušnými mezinárodními iniciativami¹⁸. Dohody o partnerství v oblasti rybolovu budou tvořit rámec pro zlepšení kontroly, sledování a dohledu nad zdroji ryb. Hlavními partnery budou AUC, NEPAD, REC, specializované nevládní organizace a sub(regionální) organizace pro hospodaření s půdou a vodními zdroji, rybářské a lesnické organizace, jakož i evropské a mezinárodní instituce, sítě a platformy specializované v tomto odvětví¹⁹. Středisko pro rozvoj zemědělství bude podporovat výměnu zkušeností.

3.2.6. *Rozvoj chovu hospodářských zvířat a kontrola nálezů*

Tato oblast spolupráce by měla podpořit udržitelnost odvětví chovu hospodářských zvířat a jeho přispění ke zmírnění chudoby a zvýšení růstu, přičemž bude kladen důraz na zlepšení znalostí a systémů kontroly nálezů u zvířat. Spolupráce bude zaměřena na snížení úhynu zvířat, snížení rizik produkce zvířat, zlepšení prevence veřejného zdraví, jakož i na zlepšení

¹⁷ Na základě iniciativy FLEGT (akční plán EU pro vymahatelnost práva, správu a obchod v lesnictví) týkající se lesních zdrojů.

¹⁸ Např. TerrAfrika.

¹⁹ Včetně pozorovacího střediska pro udržitelný rozvoj a životní prostředí JRC AKT.

přístupu na regionální a mezinárodní trhy, podporu racionálního využívání půdy a odstranění ekologických problémů souvisejících s chovem hospodářských zvířat. Bude zahrnovat:

- přeshraniční spolupráci v oblasti pastevectví, správy pastvin, udržitelných systémů živočišné produkce a obchodu s hospodářskými zvířaty;
- analýzu souvislostí mezi rozvojem chovu hospodářských zvířat v Africe a změnou klimatu;
- posílení koordinovaných sítí veterinárních služeb a systémů kontrol nálezů za použití mezinárodních norem;
- posílení celoafrického systému koordinace regionálních a národních systémů zdravotnictví pro boj proti nálezům zvířat a
- výzkum, pokusy a rozšiřování znalostí o metodách prevence nálezů, včetně rozvoje vakcín.

Hlavními partnery budou specializované agentury pro chov hospodářských zvířat AUC (IBAR, PANVAC a PATTEC), ILRI, agentury pro chov hospodářských zvířat na (sub)regionální úrovni, FAO, OIE a regionální a mezinárodní organizace pro chov hospodářských zvířat a pastevectví. Využije se africké partnerství pro chov hospodářských zvířat (Alive), v němž jsou všechny zúčastněné strany činné.

3.2.7. Řízení rizik

Tato oblast spolupráce se zaměří na vybudování kapacit pro snížení rizik spojených se změnou klimatu, přírodními katastrofami a cenovými výkyvy, přičemž pozornost bude věnována otázkám organizace a finančním instrumentům.

Spolupráce na úrovni regionů a kontinentu bude zahrnovat:

- budování institucionálních a technických kapacit pro připravenost, prevenci a schopnost reakce v případě katastrof, včetně krátkodobého nedostatku potravin;
- výzkum, rozšiřování informací a budování kapacit ve vztahu k metodám zemědělské výroby se sníženým rizikem a strategie přežití;
- inovační systémy pro snížení rizika ztrát úrody a hospodářských zvířat v důsledku škůdců a nálezů;
- výměnu informací a zkušeností a budování kapacit pro využití tržních nástrojů pro řízení cenových rizik, systémů dorovnání cen (smoothing schemes) a mechanismů pojištění a
- vypracování a používání regionálních a kontinentálních systémů včasného varování a jejich propojení s národními systémy.

Spolupráce bude zahrnovat vybudování kapacit pro klíčové veřejné a soukromé organizace a zlepšení přístupu afrických zemí na mezinárodní finanční a pojistné trhy. Hlavními partnery budou AUC, REC a mezinárodní organizace. Středisko pro rozvoj zemědělství se bude podílet na výměně informací o metodách zemědělské výroby se sníženým rizikem a tržních systémech řízení cenových rizik.

4. KOORDINACE, MONITOROVÁNÍ A KONTROLA

4.1. Koordinace

Koordinace zemědělské rozvojové spolupráce mezi EU a Afrikou bude probíhat ve třech vzájemně propojených rovinách: i) s africkými orgány; ii) s ostatními dárci a iii) uvnitř EU.

Koordinace s africkými orgány využije rámec CAADP a bude probíhat pod vedením kontinentálních a regionálních organizací, přičemž hlavní úlohu budou hrát AUC/NEPAD. Hlavním mechanismem koordinace zapojení všech rozvojových partnerů na úrovni kontinentu je platforma partnerství CAADP. Obdobné platformy vznikají na úrovni regionů. Na národní úrovni poskytnou srovnatelný základ jednání zemí u kulatého stolu v rámci CAADP. Tematická koordinace se bude stále více orientovat na pilíře CAADP.

Koordinaci a harmonizaci dárců a v souladu s CAADP podpoří celosvětová platforma dárců pro rozvoj venkova (Global Donor Platform for Rural Development – GDPRD), jejímiž členy jsou ES a různé členské státy. Platforma GDPRD bude centrálním kontaktním místem pro CAADP a bude pomáhat organizovat zasedání partnerské platformy CAADP.

Koordinaci uvnitř EU posílí navrhovaná pracovní skupina EU pro africké zemědělství²⁰ s technickou podporou CTA. Pracovní skupina by měla posílit součinnost při financování zemědělského rozvoje v Africe²¹ z prostředků EU a zlepšit jeho kvalitu a zviditelnění.

4.2. Monitorování a přezkum

Pokrok dosažený při provádění CAADP a ve spolupráci v oblasti rozvoje zemědělství bude monitorovat především platforma partnerství CAADP a partnerské fórum Afrika (APF). Obě instituce použijí podobné ukazatele, které právě zkoumají AUC a NEPAD. Kromě toho se vypracovávají mechanismy pro podrobnější sledování pokroku v rámci pilířů CAADP.

Platforma GDPRD bude procesu monitorování nápomocna, přičemž se zaměří na projekty a programy financované dárci, harmonizaci, orientaci a soulad v rámci programu CAADP.

Význam orientace politiky a strategických směrů spolupráce EU–Afrika v oblasti rozvoje zemědělství bude podléhat stejnému přezkumu jako obecná agenda rozvojové spolupráce EU–AU, pro kterou jsou směrodatné cíle strategie EU pro Afriku.

5. ZÁVĚR

Výrazný růst zemědělství v Africe je klíčem ke splnění rozvojových cílů tisíciletí a k zajištění cenové dostupnosti sociálních služeb na venkově. Při konstatování této skutečnosti bylo stanoveno sedm hlavních oblastí spolupráce AU–EU v oblasti rozvoje zemědělství na úrovni regionů a kontinentu, jež vycházejí ze zemědělského programu Afriky a jež primárně vypracovaly africké organizace. Zaměřují se na budování kapacit a posílení jednotlivých regionálních a kontinentálních organizací s cílem podpořit zlepšení zemědělské politiky a jejího řízení.

²⁰ Navrhuje se, aby pracovní skupina podávala zprávy pracovní skupině pro rozvojovou spolupráci.

²¹ S dalším finančním opatřením se nepočítá.

Spolupráce bude kombinací orientace na konkurenceschopnost se zaměřením na produktivitu a růst a širokého rozvoje zaměřeného na zmírnění chudoby a sociální začlenění. Z hlediska obou těchto aspektů je nutný rozvoj regionálních trhů se zemědělskými produkty, přičemž je třeba zdůraznit význam regionální integrace a usnadnění obchodu. Z hlediska nutnosti přizpůsobení se vnějším výzvám jakou je např. změna klimatu, budou kromě toho podporovány udržitelné výrobní systémy.

Spolupráce bude v souladu s Pařížskou deklarací o účinnosti pomoci, neboť bude podporovat africký program a využije harmonizované mechanismy pro dialog a přezkum.

PŘÍLOHA - Zkratky

- AKT: Afrika, Karibská a tichomořská oblast
- AGRI: Generální ředitelství pro zemědělství a rozvoj venkova (EK)
- APF: Fórum pro partnerství s Afrikou
- ARD: Zemědělský výzkum pro rozvoj
- AU: Africká unie
- AUC: Komise Africké unie
- ASARECA: Sdružení pro posílení zemědělského výzkumu ve východní a střední Africe
- CAADP: Souhrnný program pro rozvoj zemědělství v Africe
- CGIAR: Poradní skupina pro mezinárodní zemědělský výzkum
- CILSS: Stálý mezistátní výbor pro kontrolu sucha v Sahelu
- COMESA: Společný trh pro východní a jižní Afriku
- CORAF/WECARD: Rada západní a střední Afriky pro zemědělský výzkum a rozvoj
- CTA: Technické centrum pro spolupráci v oblasti zemědělství a venkova
- GŘ: Generální ředitelství
- KDR: Konžská demokratická republika
- EK: Evropská komise
- ECART: Evropské konsorcium pro zemědělský výzkum v tropech
- ECCAS: Hospodářské společenství států střední Afriky
- ECOWAS: Hospodářské společenství států západní Afriky
- ERF: Evropský rozvojový fond
- EIARD: Evropská iniciativa v oblasti zemědělského výzkumu pro rozvoj
- ENPI: Evropská politika sousedství
- ENV: Generální ředitelství pro životní prostředí (EK)
- EU: Evropská unie
- FAAP: Rámec pro zemědělskou produktivitu v Africe
- FAO: Organizace spojených národů pro výživu a zemědělství

FARA: Fórum pro africký zemědělský výzkum

FISH: Generální ředitelství pro rybolov a námořní záležitosti (EK)

FLEGT: Vymahatelnost práva, správa a obchod v lesnictví

RP: Rámcový program výzkum)

FSTP: Tematický program zabezpečení potravin

HDP: Hrubý domácí produkt

GDPRD: Globální dárcovský program pro rozvoj venkova

GFAR: Globální fórum pro zemědělský výzkum

IAPSC: Rostlinolékařský výbor mezi africkými státy

IBAR: Úřad pro zdroje zvířat mezi africkými státy

IFAD: Mezinárodní fond pro zemědělský rozvoj

IFAP: Mezinárodní federace zemědělských výrobců

IFPRI: Mezinárodní institut pro výzkum potravy

IGAD: Mezivládní agentura pro rozvoj (Africký roh)

ILRI: Mezinárodní výzkumný ústav hospodářských zvířat

SVS: Společné výzkumné středisko

RCT: Rozvojový cíl tisíciletí

NARS: Vnitrostátní systémy zemědělského výzkumu

NATURA: Síť evropských zemědělských univerzit (zaměřených na tropy nebo subtropy) spojených se zemědělským výzkumem

NEPAD: Nové partnerství pro africký rozvoj

NGO: Nevládní organizace

OIE: Mezinárodní organizace pro zdraví zvířat

PAEPARD: Partnerství mezi africkými a evropskými zeměmi v oblasti zemědělského výzkumu pro rozvoj

PANVAC: Celoafrické centrum veterinárních očkovacích látek

PATTEC: Celoafrická eradikační kampaň proti mouše tse-tse a trypanozomiáze

REC: Regionální Evropské hospodářské společenství

REGIO: Generální ředitelství pro regionální politiku (EK)

RFO: Regionální zemědělské organizace

RIP: Regionální orientační program

RTA: Regionální obchodní dohoda

RTD: Generální ředitelství pro výzkum (EK)

SADC: Rozvojové společenství jižní Afriky

SADC-FANR: Ředitelství potravinových, zemědělských a přírodních zdrojů SADC

SANCO: Generální ředitelství pro zdraví a ochranu spotřebitele (EK)

SPS: Hygienická a rostlinolékařská opatření

SRO: Organizace pro subregionální výzkum

SSA: Subsaharská Afrika

SWP: Pracovní dokument útvarů Komise

TP: Tematický program

OSN: Organizace spojených národů

WFP: Světový potravinový program

WTO: Světová obchodní organizace